

OŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTEKÓW w WARSZAWIE

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTEKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V X Y Z

Nr WARMIŃSKO-
MAZURSKIE 2424

1. Obiekt

DOM MIESZKALNY - d. WIKARÓWKA

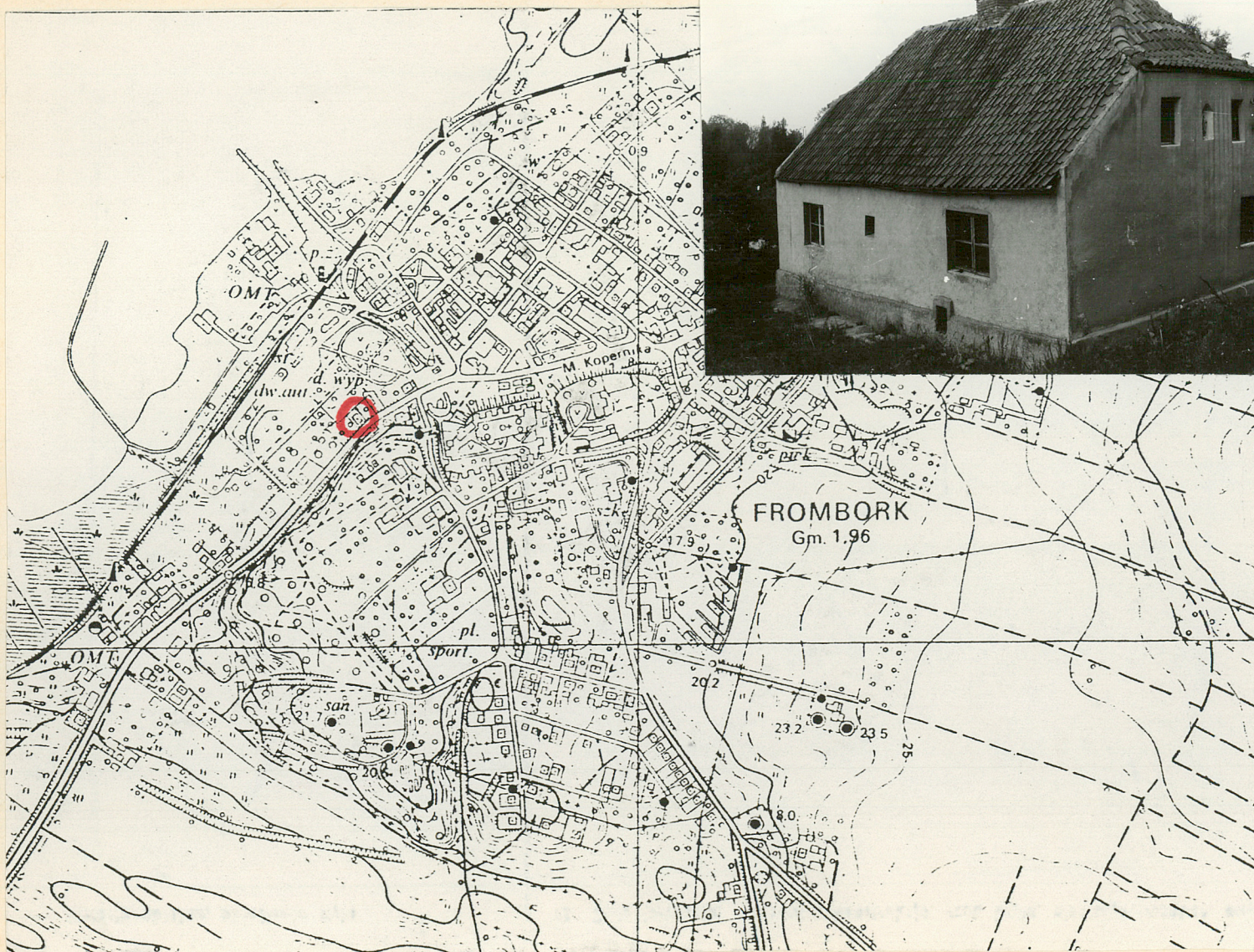
2. Czas powstania

XVIII/XIX w.

3. Miejscowość

FROMBORK

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

4. Adres

14-530 Frombork
ul. Elbląska 8

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo elbląskie

gmina Frombork pow. BRANIEWO

6. Poprzednie nazwy miejscowości

FRAUENBURG

7. Przynależność administracyjna
1 VI 1975

województwo olsztyńskie

powiat Braniewo

8. Właściciel i jego adres

Urszula, Dorota i Waldemar Kędzierscy
ul. Elbląska 8
14-530 Frombork

9. Użytkownik i jego adres

Urszula, Dorota i Waldemar Kędzierscy
ul. Elbląska 8
14-530 Frombork

10. Rejestr zabytków

F/12
Nr

18.10.1958
data

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu

Dzisiejszy Frombork jest kompleksem osadniczym powstałym w 4 ćw.XIII wieku i składającym się z dwóch całkowicie niezależnych od siebie jednostek: zespołu katedralnego oraz miasta. Każdy z tych zespołów posiadających odmienne podstawy prawno-ustrojowe i pełniących różne funkcje był do poł.XIX wieku osobną jednostką urbanistyczną. Powiązano je dopiero w końcu XIX wieku a administracyjnie połączono w 1926 i po 1945 roku. Miasto zwane początkowo Civitas Warmiensis, od końca XIV wieku przejęło nazwę od zespołu katedralnego. Własność biskupów, od 1320 roku kapituły warmińskiej a od 1772 roku skarbu pruskiego. Założone ok.1277, wzmiankowane w roku 1278 ok. 1310 roku otrzymało ponownie prawa miejskie wg prawa lubeckiego. Miasto zasadniczo rybackie (port wzmiankowany w XV wieku) po części rolnicze i rzemieślnicze, zaspokajało głównie potrzeby kanoników i służby kościelnej oraz małego rynku lokalnego. Od 2 ćw.XVII wieku miasto przeżywa regres gospodarczy pogłębiony po roku 1772. Ożywienie następuje po roku 1837 z chwilą przeniesienia do Fromborka siedziby biskupa. Od końca XIX wieku miasto aktywizuje się jako ośrodek wypoczynkowo-turystyczny połączony od 1899 roku linią kolejową Elbląg-Braniewo.Do 1945 roku miasto zachowało średniowieczny układ przestrzenny oraz historyczną zabudowę zniszczoną w czasie wyzwolenia miasta a następnie usuniętą w czasie jego porządkowania. Wprowadzona w latach 1965-1973 nowa zabudowa doprowadziła do prawie zupełnego zatarcia jego dawnego kształtu urbanistycznego. Średniowieczny układ przestrzenny miasta nawiązywał do przebiegu starszego nadbrzeżnego traktu Elbląg-Braniewo. Trakt ten, biegnący u podnóża wzgórza

c.d.wkładka nr 1

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

Budynek zlokalizowany w zachodniej części miasta, po północnej stronie ulicy Elbląskiej, na stoku opadającym w kierunku północnym (w stronę Zalewu Wiślanego). Wolnostojący, usytuowany szczytem do ulicy. Od południa posesja graniczy z ulicą Elbląską, przy której utwardzony płytkami chodnikowymi chodnik. Dojście do budynku wybetonowane, ze schodami, biegnące wzdłuż jego ściany wschodniej w kierunku ogrodu zlokalizowanego po stronie północnej budynku. Od wschodu posesja sąsiaduje z terenem sadu, od zachodu teren wolny, na którym pozostałości fundamentów po dawnym budynku gospodarczym.

Materiał: Fundamenty budynku z kamienia polnego i cegły (w górnych warstwach) na zaprawie wapiennej.

Ściany zewnętrzne z cegły pełnej palonej murowanej na zaprawie wapiennej, wtórnie otynkowane.

Ściany wewnętrzne, ceglane na zaprawie wapiennej.

Stropy: Piwnica przesklepiona ceglanym sklepieniem beczkowym.

Nad parterem stropy drewniane, belkowe ze ślepym pułapem, deski od dołu otynkowane.

Na poddaszu stropy deskowe oparte na jętkach.

Więźba dachowa: Drewniana, krokwiowo-jętkowa o dwóch rodzajach wiązarów: z jedną i dwiema jętkami. Krokwie o wymiarach 12 x 20 cm, jętka - 14 x 18 cm.

Dach: Dwuspadowy, naczółkowy, kryty dachówką ceramiczną holenderką na deskowaniu.

Posadzki: W piwnicy i na parterze posadzki betonowe, pierwotnie w piwnicy, w sieni parteru oraz w partii komina posadzki ceglane, w pomieszczeniach mieszkalnych parteru deski.

Na poddaszu podłoga z desek.

Schody: Do piwnicy wykonane częściowo- betonowe, jednobiegowe, proste.

Na poddasze drewniane, zabiegowe, ażurowe (stopnie bez podstopni), bez poręczy.

Okna: Okna drewniane, ościeżnicowe, skrzydła otwierane na zewnątrz.

Okna parteru ze słupkiem, dwudzielne, dwuskrzydłowe, skrzydła z podziałem szczelinowym-dwupolowe.

Okna poddasza jednodelne, jednoskrzydłowe, skrzydła jednopolowe.

Drzwi: Wszystkie drzwi nowe. Drzwi wejściowe drewniane, klepkowe, jednoskrzydłowe, w części środkowej przeszklone.

Drzwi wewnętrzne typowe, płytowe, część skrzydeł drzwiowych pełnych, część przeszklonych.

Rzut: Budynek założony na rzucie prostokąta o wymiarach 12.9 m x 8.6 m. Dwutraktowy z sienią na osi poprzecznej, klatką schodową w trakcie zachodnim i centralnie umieszczonym kominem.

Bryła: Budynek częściowo podpiwniczony (piwnica pod 1/4 częścią budynku po stronie południowo-zachodniej) z wyraźnie wykształconym cokołem, parterowy z mieszkalnym poddaszem.

Dach dwuspadowy, naczółkowy z centralnie umieszczonym kominem, którego wylot przesklepiony otwartą kolebką.

c.d. wkładka nr 1

<p>14. Kubatura</p> <div style="margin-left: 40px;"> Bez piwnic 587.8 m³ z piwnicami 649.1 m³ </div>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <div style="margin-left: 100px;"> 150 m² </div>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <div style="margin-left: 40px;"> Wikarówka </div>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <div style="margin-left: 40px;"> Budynek mieszkalny </div>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>Do roku 1986 w obiekcie nie przeprowadzano poważniejszych prac budowlanych. W 1986 r. nowy właściciel obiektu - Państwo Kędzierscy przystąpili do prac remontowych obiektu będącego wówczas w bardzo złym stanie technicznym. W trakcie trwającego w latach 1987-1988 remontu wykonano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie fundamentów, - izolację pionową ścian, - częściową wymianę i wzmocnienie stropów parteru, - remont dachu (wzmocnienie konstrukcji, nowe odeskowanie i łączenie, pokrycie ceramiczne dachu dachówką z odzysku), - przemurowanie komina, - posadzki parteru wraz z izolacją przeciwwilgociową i termiczną, - stolarkę okienną i drzwiową, - nowe instalacje wewnętrzne, łącznie z instalacją elektryczną na 380 V, - tynki zewnętrzne i wewnętrzne. 		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Ogólnie średniodobry:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fundamenty - zawilgocone - ściany zewnętrzne - zawilgocone - ściany wewnętrzne - stan dobry - stropy - stan dobry - konstrukcja dachowa - stan dobry - pokrycie dachu - stan średni - <u>wyposażenie</u> - stolarka okienna - stan średni stolarka drzwiowa zewnętrzna - stan średni stolarka drzwiowa wewnętrzna - stan dobry klatka schodowa - stan średni 	
		<p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Wykonanie rynien i rur spustowych oraz właściwe ukształtowanie terenu wokół budynku celem skutecznego odprowadzenia wód opadowych. Poprawienie estetyki obiektu.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowania)

Dokumentacja budowlana w archiwum PSOZ w Elblągu.

22. Bibliografia

- Boetticher A., Die Bau und Kunstdenkmäler der Provinz Ostpreussen. H.IV. Das Ermland. Königsberg 1894.
- Czubieli L., Zabytki Fromborka I w. I. Komentarze Fromborskie Z. 2, Olsztyn 1968.
- Katalog Zabytków Sztuki: Województwo elbląskie. Braniewo, Frombork, Orneta i okolice M.Arszyński i M.Kutzner, Warszawa 1980 r.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsca przechowania sygnatury)

Nie natrafiono

24. Uwagi różne

Uporządkowanie najbliższego otoczenia obiektu.

25. Opracował

tekst mgr A. Milkiewicz X 1994 r.
imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki mgr A. Milkiewicz X 1994 r.
imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotograf. mgr A. Milkiewicz X 1994 r.
imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowania negatywów

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (data, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

wkładka nr 1,2

1. Miejscowość Frombork ul. Elbląska 8	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) Dom mieszkalny - d. Wikarówka	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) opis , fotografie, plan sytuacyjny
--	---	--

rubryka 12 c.d.

i wzdłuż kanału, łączył się przy bramie Kowalskiej z jedną z ulic wychodzących z rynku. Wzdłuż tego traktu wykształciły się zapewne już w XIV wieku przedmieścia: jedno wzdłuż drogi do Braniewa, drugie przy trakcie elbląskim, związane również z portem, zamieszkałe przeważnie przez rybaków. Na przedmieściach tych wznoszono parterowe domy ustawione w przeważającej części kalenicowo. Na przedmieściu elbląskim były także jurydyki kapituły: wikarówka i dwie kanonie u podnóża wzgórza katedralnego. Wikarówka, tzw. stary wikariat, wzmiankowana była w 1581 roku. Obecny obiekt pochodzi z przełomu XVIII i XIX wieku (piwnice z XVIII wieku).

W okresie międzywojennym pełnił on funkcję mieszkalną. Wg realcji mieszkającej w nim w latach 1918-45 Pani Hedwig Kern z domu Baar - obecnie mieszkanki Beesenstedt w RFN (d. NRD) - budynek zamieszkiwały cztery rodziny (każda rodzina miała jeden pokój), budynek wynajmowany był przez księży dla osób pracujących na rzecz kościoła. Budynek posiadał drugie wejście na osi środkowej od strony zachodniej. Pomieszczenia parteru nakrywały belkowe stropy. Budynek nie posiadał instalacji wewnętrznych. Na działce, po stronie zachodniej, zlokalizowana była obora, po której pozostały resztki fundamentów. Po wojnie obiekt przeszedł na własność Skarbu Państwa i nadal wykorzystywany był na cele mieszkalne. 2.02.1976 roku stał się własnością Pana Antoniego Dybko po uprawomocnieniu się aktu nadania. Aktem notarialnym z dnia 27.03.1980 roku nowym właścicielem obiektu została Pani Anna Pawłowska, która użytkowała go do roku 1986.

W 1986 roku (akt notarialny z dnia 20.03.1986 r.), obiekt został nabyty przez P.P. Urszulę i Waldemara Kędzierskich, którzy w latach 1987-1988 przeprowadzili jego remont w oparciu o dokumentację opracowaną w kwietniu 1987 roku przez Terenowy Zespół Usług Projektowych w Braniewie (inż. Marek Michalunio). Do dnia dzisiejszego obiekt użytkowany jest jako dom mieszkalny. Budynek bez cech stylowych. Autor i budowniczy nieznany.

rubryka 13 c.d.

Elewacje: Wszystkie elewacje otynkowane, pozbawione detalu architektonicznego, przeprute otworami okiennymi - w parterze zbliżonymi do kwadratu, w półszczytach w formie prostokątów stojących.

Elewacja frontowa, szczytowa, południowa dwuosiowa, w parterze jedno okno w osi wschodniej, w półszczycie dwa okna między którymi półkoliście zamknięta nisza. Elewacja zwieńczona okapem naczółka.

Elewacja boczna, wschodnia trzyosiowa z drzwiami wejściowymi w osi środkowej. Zwieńczona prostym, drewnianym gzymsem podokapowym.

Elewacja szczytowa, północna dwuosiowa z oknami umieszczonymi tylko w półszczycie. Elewacja zwieńczona okapem naczółka.

Elewacja boczna, zachodnia dwuosiowa, w polu między oknami małe okienko doświetlające klatkę schodową. Pod oknem parteru w osi południowej, na granicy cokołu i ściany parteru, otwór okienny piwnicy. Elewacja zamknięta okapem dachu.

Wkładkę założył: mgr A. Milkiewicz X 1994 r.

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: PSOZ O/Elbląg

- verte -

Wzór ODZ 1973 r.

Wnętrze - wyposażenie: Wnętrze dwutraktowe z sienią na osi poprzecznej, schodami w trakcie zachodnim i centralnie umieszczonym kominem, przeciętym wtórnie wykonanym stropem na wysokości stropu parteru. Wnętrze komina na poziomie parteru wtórnie otynkowane. Obiekt zachował generalny układ wnętrza parteru. Poddasze przekształcone w związku z przystosowaniem go do potrzeb mieszkaniowych. Budynek bez zachowanego pierwotnego wyposażenia wnętrza, stolarka drzwiowa i schody na poddasze nowe.

Instalacje:

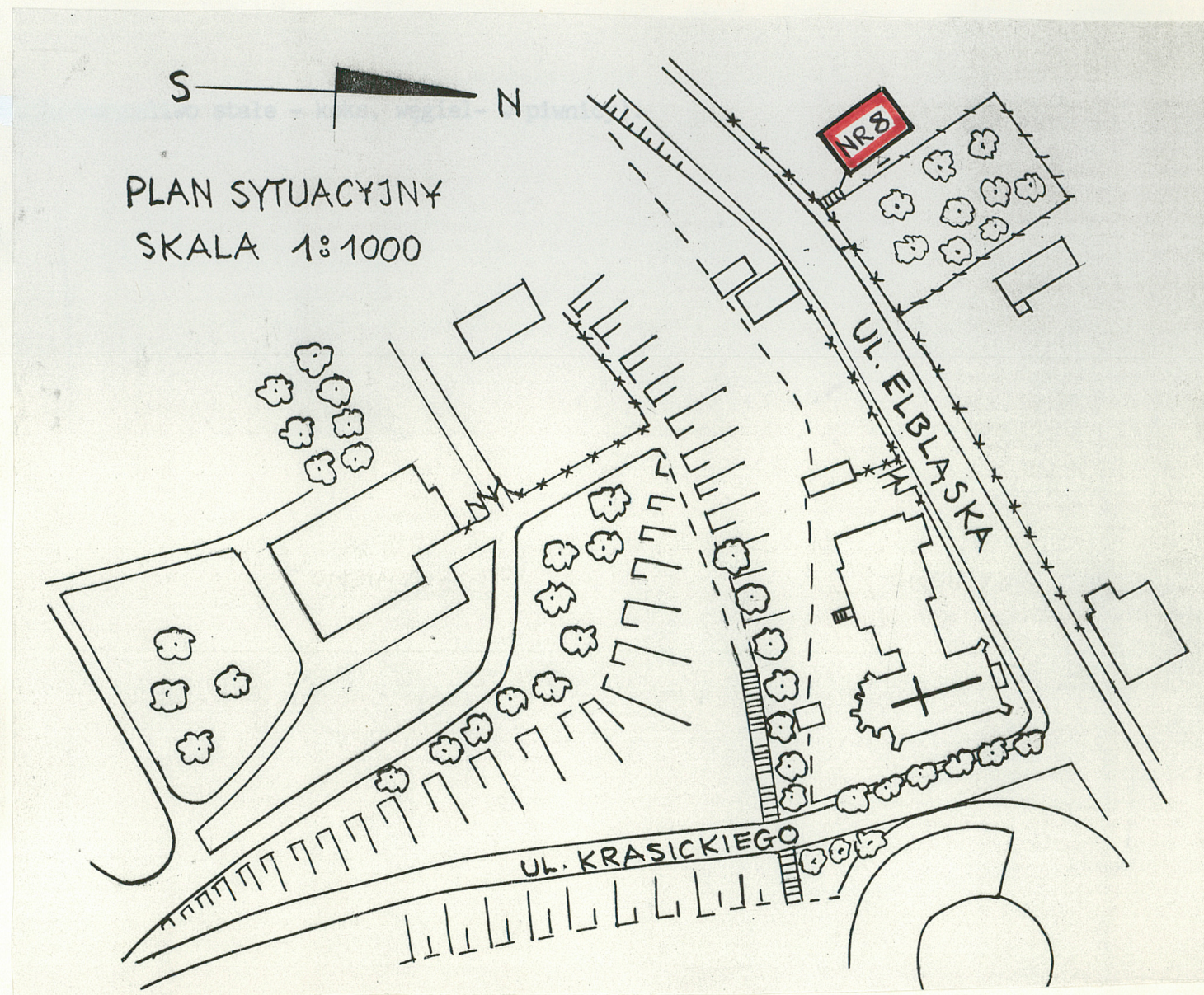
- wodna
- kanalizacyjna
- elektryczna
- grzewcza - c.o z kotłowni własnej

Spis fotografii:

1. widok ogólny z pld.-zach.
2. widok ogólny z pñn.-wsch.
3. szczyt południowy
4. drewniany gzyms podokapowy - fragment
5. komin- część zewnętrzna
6. wnętrze - dolna część komina.

20

1. Miejscowość

Frombork
ul. Elbląska 8

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

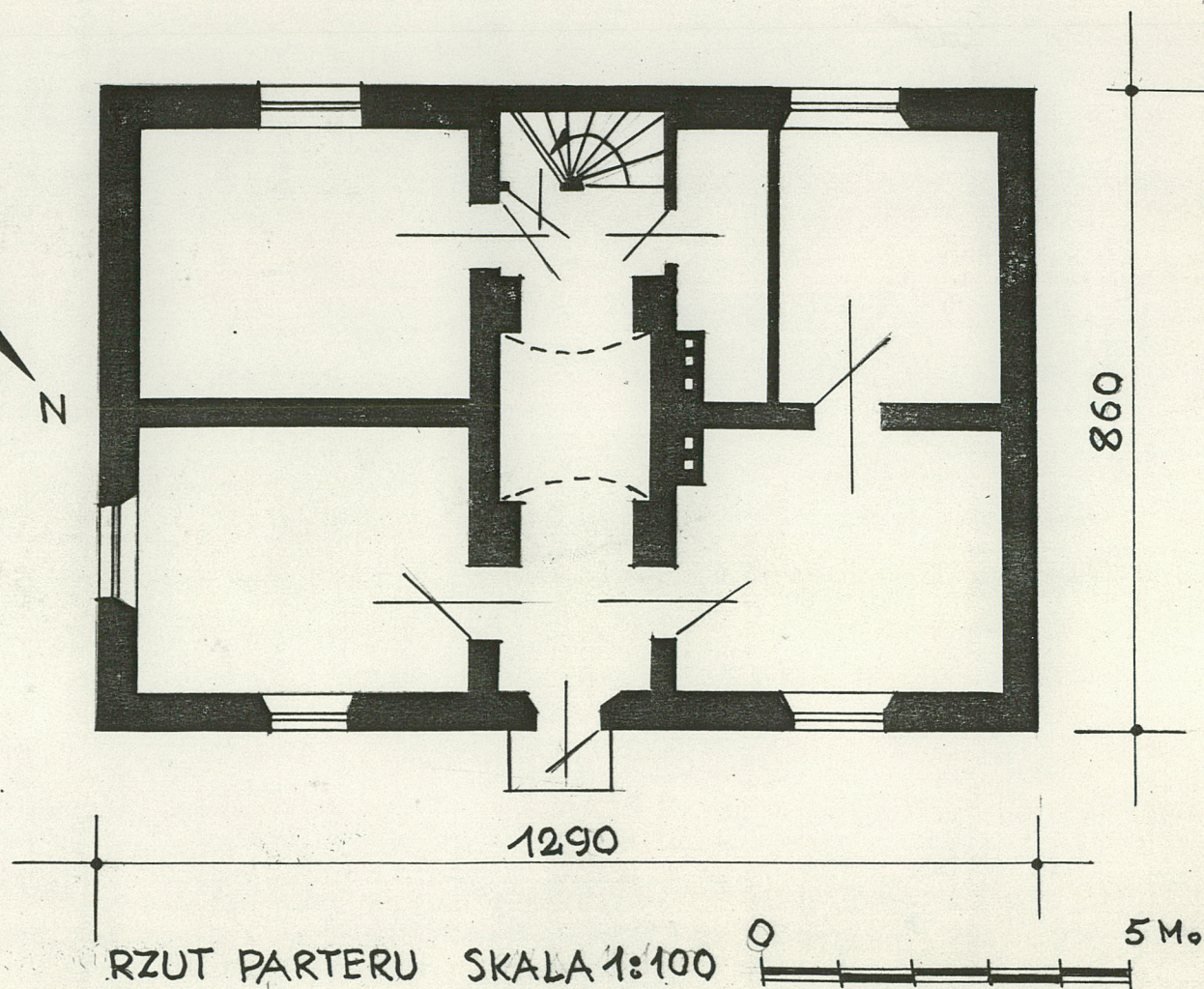
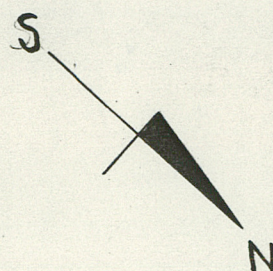
Dom mieszkalny - d. Wikarówka

3. Zawartość wkladki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

rzut parteru, fotografie

3.

Wkładkę założył: mgr A. Milkiewicz X 1994 r.

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: PSOZ. O/Elbląg

Wzór ODZ 1978 r.

40

50

60